

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 16

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Papežství a císařství

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: investitura, papežství, císařství, Svatá říše římská, křižácké výpravy

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák umí definovat pojem investitura, popsat spor mezi císařstvím a papežstvím v období vrcholného středověku. Dokáže rovněž zdůvodnit příčiny rozdrobenosti Svatě říše římské a vysvětlit příčiny křižáckých výprav a jejich přínos pro Evropu.

Metodický list/anotace

Prostřednictvím prezentace se žák seznámí s vývojem vztahů mezi papežstvím a císařstvím, tj. mezi církevní a světskou mocí v Evropě v době vrcholného středověku, který vyvrcholil bojem o investituru. Získá znalosti o Svaté říši římské a křižáckých výpravách. Prezentace obsahuje i motivační úkoly.

Datum vytvoření: 9.11. 2012

PAP EŽSTVÍ
A
CÍSAŘSTVÍ

ROZDROBENOST SVATÉ ŘÍŠE ŘÍMSKÉ

- *velká moc feudální šlechty*
- *zápas německých císařů s papeži*
- *staletí trvající boj o ovládnutí Itálie*
- *od 13. stol. – volba krále 7 kurfiřty
(3 arcibiskupové a 4 králové či knížata)*
- *korunovace císaře v Římě*

Symbol Svaté říše římské

malba z roku 1510

Obrázek č. 1

Symbol Svaté říše římské – dvouhlavý orel se znaky jednotlivých států

Císařská koruna Svaté říše římské

klenotnice Vídeň

Obrázek č. 2

Symbolickým hlavním městem Svaté říše římské byl Řím, kde museli být císaři až do konce 15. stol. korunováni.

BOJ O INVESTITURU

- *1075 – 1122*
- **boj mezi císaři a papeži o dosazování duchovních hodnostářů**
- *papež **Řehoř VII.** – odmítl investituru od panovníka a byl zvolen kardinály*
- *císař **Jindřich IV.** – odepřel papeži poslušnost*
- *r. 1077 – boje mezi císařským a papežským vojskem*

Úkol: Který český panovník stál na straně německého císaře?

Řešení:

Vratislav II. získal r. 1085 titul českého krále pro svoji osobu za podporu německého císaře a byl zbaven poplatků za mír. Jediná povinnost – účast v Římě na císařských korunovacích

Boj o Investituru pokračoval i po smrti Jindřicha IV.

*1122 – vydán „**konkordát wormský**“ – smlouva mezi státem a církví*

*(císař uděloval církvi majetek v léno a církvev dosazovala své hodnostáře) = **vítězství církve***

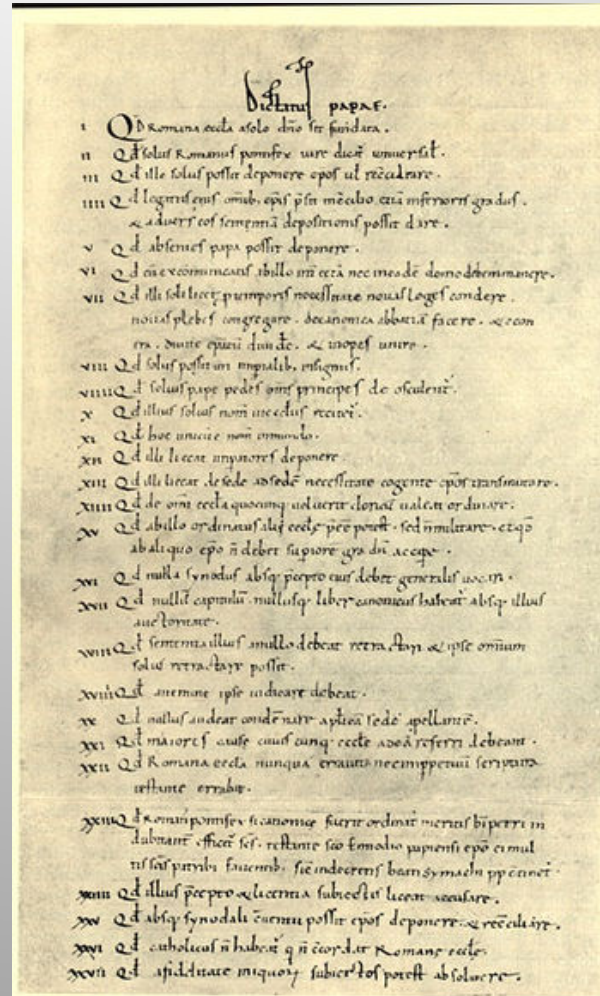
Papež Řehoř VII.

Obrázek č. 3

Řehoř VII. (rodné jméno *Hildebrand*) nastoupil jako papež roku **1073**

Obrázek č. 4

Dictatus Papae – papežská bulla vydaná roku 1074 znamenala úplnou emancipaci latinské církve řízené papežem.

Císař Jindřich IV.

kresba neznámého umělce z 11. stol.

Obrázek č. 5

KŘIŽÁCKÉ VÝPRAVY

- *v 11. stol.* – seldžučtí Turci dobyli Palestinu a Sýrii, byl zastaven obchod s Orientem
- římsští papežové vyhlásili válku proti islámu za záchranu Jeruzaléma
- **1085** – papež Urban II. vyhlásil **1. kř. výpravu**
- **za 200 let** – **8 křižáckých výprav** za účasti evropských panovníků a nových církevních řádů (Templáři, Řád německých rytířů)
- vznik křesťanských států
- všechna území nakonec dobytá Turky zpět

Úkol: Jaké byly důsledky křižáckých výprav?

Řešení:

- ✓ *papež upevnil svou moc*
- ✓ *obohatila se italská města (Benátky, Janov)*
- ✓ *došlo k rozvoji feudalismu*
- ✓ *Evropa poznala nové výrobní postupy*
- ✓ *přivezeny nové plodiny*
- ✓ *posílena moc panovníků*
- ✓ *vznik křižáckých států*

1. křížová výprava

iluminace ze 14. stol.

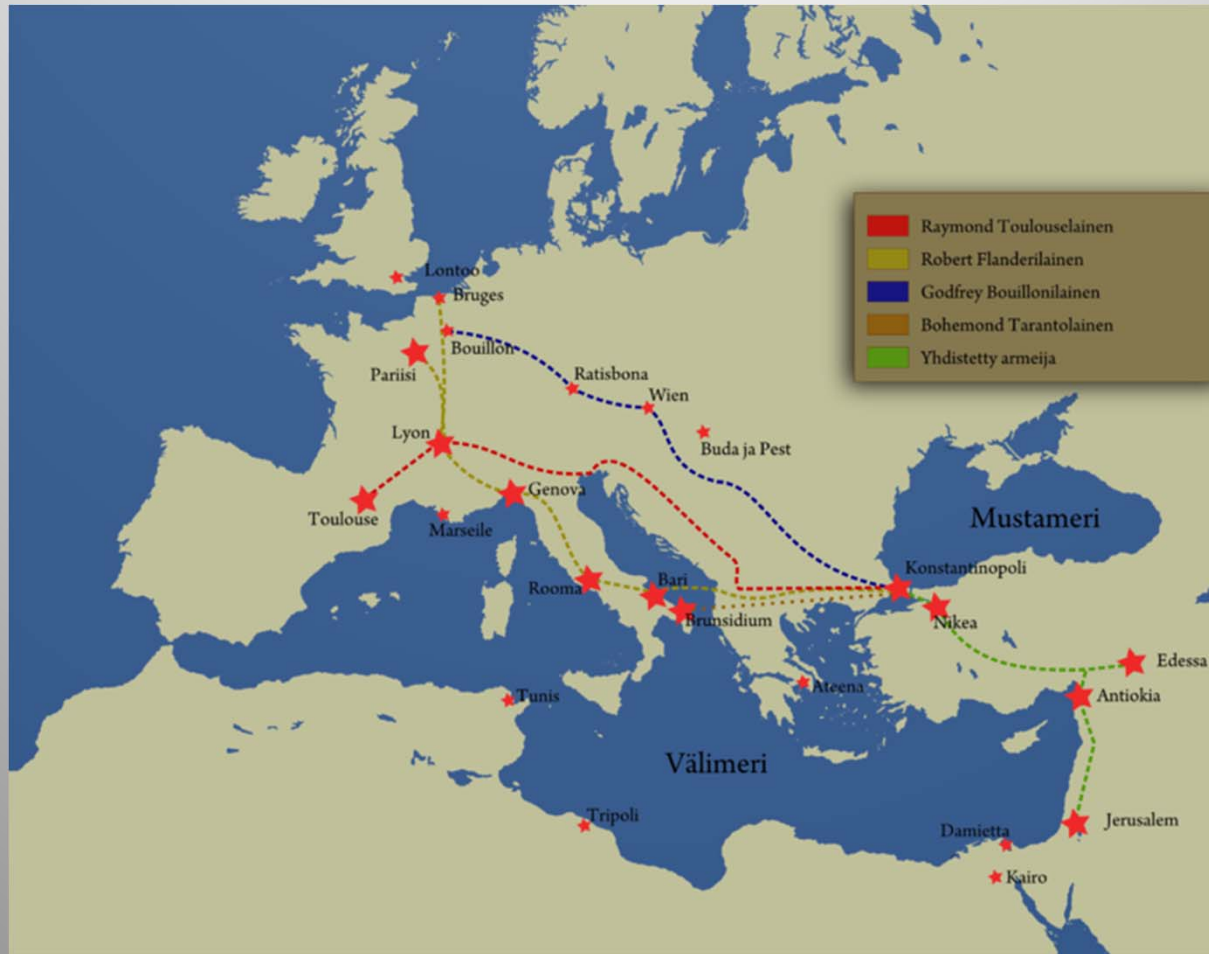
Obrázek č. 6

Papež Urban II.
*vyzývá k osvobození
Svaté země.*

Trasa hlavních křižáckých armád

Obrázek č. 7

Dobytí Jeruzaléma křižáky roku 1099

středověká malba o obléhání Jeruzaléma

Obrázek č. 8

BOJ O ITÁLII

- **Fridrich I. Barbarossa** z dynastie Štaufů
 - poslední pokus o posílení panovnické moci
 - od **pol 12. stol.** - několik výprav do Itálie (dobyhl Milán, zahynul na 3. kř. výpravě)
- **Inocenc III.** – nejvlivnější papež středověku
 - „**Program světové moci církve**“ (podporoval italská města a něm. rod **Wolfů** proti rodu **Štaufů**)
- všichni **Fridrichovi potomci** oběťmi konfliktů s papeži, upevnila se moc něm. knížat = říše federativním celkem (do popředí: Rakousko, Braniborsko, Prusko)

Fridrich I. Barbarossa

římskoněmecký císař

Obrázek č. 9

Legendární Barbarossovo pokoření před Jindřichem Lvem

Obrázek č. 10

Smrt Fridricha I. Barbarossy

středověká iluminace

Obrázek č. 11

Zahynul
10. 6. 1190
v průběhu 3.
kř. výpravy,
utonul při
přechodu
řeky Salef
v Turecku.

Úkol:

Který český panovník získal dědický titul českého krále za podporu něm. císaře Fridricha I. Barbarossy proti papeži v bojích o Milán?

Řešení:

Dědičný titul českého krále za podporu Fridricha I. Barbarossy získal Vladislav II., korunovace proběhla na císařském sněmu v Řezně 11. ledna 1158.

Čechové před Milánem roku 1158

Ilustrace Josefa Mathausera ke knize „Historie českého národa v obrazech“

Obrázek č. 12

Popis:

„Když Češi překročili řeku Addu, vyřítili se na ně Milánští a v boji padlo mnoho Čechů i Milánských. Zatím však opraven most, po němž přešli Němci a Milán se musil vzdát.“

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Quaterionenadler_David_de_Necker.jpg >

Obrázek č. 2

KABEL, Matthias. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Imperial_Crown_of_the_Holy_Roman_Empire_eft.jpg >

Obrázek č. 3

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gregor7_g.jpg >

Obrázek č. 4

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dictatus_Papae_complete.jpg >

Obrázek č. 5

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heinrich_4_g.jpg >

Obrázek č. 6

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Urban2_a.jpg >

Obrázek č. 7

QWERK. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_First_Crusade_Roads_of_main_armiesf.png >

Obrázek č. 8

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW
< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:1099jerusalem.jpg> >

Obrázek č. 9

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Frederick_I,_Holy_Roman_Emperor.jpg >

Obrázek č. 10

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Angeblicher_Fu%C3%9Ffall_Barbarossas.jpg >

Obrázek č. 11

NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Emporer_Frederic_I_death.jpg >

Obrázek č. 12

MATHAUSER, Josef. Wikimedia Commons [online]. [cit. 9.11.2012]. Dostupný na WWW:

< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:MilanvaldislavII.jpg> >